

«Oýunçy utulanyny bilse...» / satiriki hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Satiriki hekaýalar, Sözler

написано kitapcy | 22 января, 2025

"Oýunçy utulanyny bilse..." / satiriki hekaýa «OÝUNÇY UTULANYNY BILSE...»

Agtygynyň aladasy Hangeldi agany halys çökerdi. Ol agyr oýa batyp, hyýalynda öz-özi bilen gürleşdi.

Be, bi nä jüre boldugy bolýar-aý?! Goluň ýuka bolsa hiç kim seniň ýüzüňe-de seretjek däl öýdýän. Hudaýa şükür, ýöne bir zat meniň ýüregime teselli berýär. Ädimiňi äden ýeriňde «Hemme zat halk üçin, hemme zat halkyň eşreti üçin» diýen ýazgy-habar, özem bolar-da, elbet-de.

Aý, ýok, mundan çykalga tapmaly. Her gezek baraňda bir bahana bilen yzyňa dolap dursalar bolmaz. Hany, şu gezegem bir göreli. Belki ýerleşdiräýediler-dä. Bolmasa...

Boýny sary sapaga dönen Gullujygyň elinden tutup, öýe giren Baýram kakasynyň göwün ýüwürtmelerini puja çykardy. Onuň gahary ýetjek derejesine ýetdi.

– Näme, o sähne deýýus ýene-de almadymy?

Baýram başyny atdy. Onuň häzir gürlemäge keýpem ýokdy, mejalam.

– Görýän welin, bularyň «ertir gel, birigün geli» gutarjak däl öýdýän. Sag adamynam syrkawlatjaklar.

Hangeldi aga bu sözleri özbaşyna hüňürdäp diýen ýaly aýtdy. Baryp agtyjagynyň başyny sypady. Höre-köşe edip ony ýerine geçirdi. Öňem ysgyn-mydarasy galmadyk Gullujyk kellesini ýassyga goýandan gözünü ýumdy.

Hangeldi aga başky edip oturan pikirine dolanyp geldi. Be, allajanlarym, näme etsemkäm?! Çagajyk gözümiň alnynda eräp-akyp barýar. Bir alajyny tapmaly. Gumralaýyn guýup duranyň bolmasa, para-peşgeş berib-ä ýerleşdirip boljak däl. Dogrusyny dogry aýtmaly, bu gymmatlaşyk bilen öz güzeranymyzy zordan dolaýas. Wah, uly ýerde işleýän, aýagynyň aşagy «Wolgaly»

garyndaşyň bolaýsa bilýän-le, üstüňe gelibem alyp giderler, syrkawyňy. O-da bizde ýok. Diýmek...

Ol içki jaýa girdi-de, kagyz-galam alyp bagryny ýere berdi. Hangeldi aganyň ýüregindäki möwç alýan gahar-gazap keşde bolup kagyza çekildi.

...Para üçin elin aç aňsal, eý ynsabyny ýuwdan, paňkelle! Seniň haladyň ak hem bolsa, ýüregiň gazanyň garasy ýaly. Ýuka ýürekli lukman bolsaň, her gezek bir bahana tapyp, beýdip bizi iki ýana selpedip ýörmezdiň. Syrkaw çaga haýpyň gelsin!

Hawa, meniň eşidişime görä, siz – wraçlar, uly okuwy gutaranyňyzda, «öz kärime wepaly bolarys, adamyň saglygyny ähli zatdan ileri tutarys» diýip Gippokratyň öňünde kasam edýämişiňiz. Dogry, men i bendäň çagasyny, ýagny Gippokrat diýilýäni tanamok, oniň nirede işleýändigini hem bilemok. Wah, bolmasa, baryp şapyladyp aýtjak-la, edýän etmişleriňizi. Siz o pahyryň adyna ysnat getirýäňiz, o pahyryň dilini gysga edýäňiz, ýüzüni ýere salýaňyz. Ýa-da o-da bir özüňiz ýaly parahorny?!

Ilem bejerseň bejer welin, özüňem unutma. Nebis keselinden saplanaweri. Gara nebsiňe «haý» diý, ho-o-ow!..

Hangeldi aga ruçkasynyň ujuny dişläp, ýene-de bir zatlar ýazjak boldy. Gaşlaryny бүрүşdirip pikirlendi. Ýok, aňrujy adam ysy bar-a şu sözlerem ýeterlikdir. Gowusy, çaltrak şol wraçyň ýanyna baraýyn, onuň bilen gürrüňleşip göreýin. Dur-dur howlukmaly däl, «Agşamyň haýryndan ertiriň şeri» diýipdirler.

– Baýram, ah-ow, Baýram – diýip, ol ýatan ýerinden gygyrdy.

Ady tutularyna mähetdel, edil şol demde Baýram kakasynyň ýanynda häzir boldy.

– Näme, kaka?

– Hany, bir bukja tapyp ber maňa, hat salar ýaly.

Baýramyň nägileligi ýüzüne çykdy. Kakasyna igenesi geldi. Gel-gel, indi şu ýaşdan soň beýdip arzalaşyp ýörse, ady üçin gowy däl-dä. Gelşiksiz. Onda-da gaty gelşiksiz. Her kim pylanyň kakasy diýer. Ýok, meň kakam beýle işe baş goşmaz. İçki pikirini daşyna çykaranyňy onuň özi hem duýmady.

– Kaka, şu ýaşdan soň arzalaşyp ýörmesene, bun ýerleşdirmese, ertir ýerleşdirer...

Oglunyň töwellasuna pisindi oturmadyk Hangeldi aga ajy ýylgyrды-da, başyny ýaýkady.

– Ýýa, köşek, sen henizem kakaňy tanaňog-ow. Men arza ýazman, oglum. Onsoňam, ýazanyň bilenem ony barlajaklar onuň öz ülpetleridir. O zatlara men gowy düşünýän...

Hangeldi aga özüniň gurjak bolýan hilesi barada Baýrama gürrüň berdi. Ataly-ogul, urdular, maslahaty. Bir çukura tüýkürdiler. Şol günüň ertesi irden, ýaşuly, agtygyny alyp wraçyň ýanynda gögerdi.

– Ah-ow, agam, men dek düýnüň özünde kakasyna aýdyp goýberdim-ä. Häzir keselhanada ýer...

Hangeldi aga myssa ýylgyrды-da, wraçyň sözünü bölди.

– Köşek, adyňa döneyin, gaýrat et. Biziň başga ýaplanmaga ýerimiz ýok. Gadyryňy bileris – diýip, ol silkme telpeğiniň içindäki bukjany alyp, onuň haladynyň jübüsine sokdy.

Ýaňky ýüzünden gar ýagdyryp oturan wraç pagş-para eredi, onuň bir hili keýpi köklendi. Bijesi çykana döndi. Gepi-sözi üýtgedi, dili süýjedi.

– Agam jan, walla, men size dözemok. Şu bolup ýörşüňize ýüregin awaýa. Siziň hormatyňyz üçin agtygyňyzy alaýyn, özem Hudaý bizden ýaňa bolsa, ol baş günüň içinde keselinden saplanar. Oglanlara elin tabşyryn...

Duzaga düşen wraç hozanak bolup pyrlandy. Derrew ýaňjyja çagany äkidip palata ýerleşdirdi.

– Şuňa gowuja seredewergin how, murt. Atamyň doganynyň, has takygy, ynha şu ýaşulunyň agtyjagydyr bi – diýip, ol ak ýektaýly ýigide öliniň sargydyňy sargady.

Ýaşuly bilen hoşlaşyp, kabinetine tarap ýönelen wraçyň keýpi damagyny çalyp gelýärdi. Onuň ökjesi ýere degenokdy. Gidip barsyna ol elini jübüsine ýetirdi. Ýylmanajyk bukjanyň daşyny wawwaly ýaly sypady. «Ýok, häzir kabinete barsam, bu bukjany açyp bilmerin, işigiň agzy hümer adam. Sokjarylyşyp girerler. Aý, bolýa-la, öýläň işden çykyp... O-ho-how, öýläne garaşyp bolmaz. Goý, syrkawlar garaşsyn, howluksalar gidibersinler. Dogry-da, walla!»

Ine, şu pikirler ýaňky wraçy eltip, howlynyň göni günbatar çetindäki hajathana dykdy.

Bukjadan çykan sygryň dili ýaly kagyz wraçyň içinden ok bolup geçdi. Ol dişini gyjyrdadyp sögündi, goşa ýumruk bilen maňlaýyna urdy.

– Gyzma! Oýunçy utulanyny bilse ýagşy. Bu häsiýetiň bilen sen diňe dek şumatky duran ýeriňe mynasyp...

Niredendir bir ýerden wraçyň gulagyna eşidilen bu owaz ony ymykly oýlandyrdy.

Täçmämmet JÜRDEKOW. Satiriki hekaýalar